

Prozatímní vydání

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

PRIITA PIKAMÄEA

přednesené dne 14. května 2020(1)

**Věc C-235/19**

**United Biscuits (Pensions Trustees) Limited,**

**United Biscuits Pension Investments Limited**

**proti**

**Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs**

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Court of Appeal [England & Wales (Civil Division)] [odvolací soud (pro Anglii a Wales), (občanskoprávní oddělení), Spojené království])

„řízení o předběžné otázce – Da z předané hodnoty (DPH) – Směrnice 2006/112/ES – Článek 135 odst. 1 písm. a) – Osvobození pojišťovacích činností od daně – Služby správy penzijních fondů, které jsou investičními správci poskytovány fiduciáři – Zaměstnanecký důchodový systém – Předchozí vnitrostátní daňová praxe spočívající v rozlišování mezi subjekty, které od orgánů finančního dohledu obdržely povolení k výkonu pojišťovací činnosti, a subjekty, které takové povolení neobdržely“

1. Tento spor, který byl předložen Court of Appeal (England & Wales (Civil Division)) [odvolací soud (pro Anglii a Wales) (občanskoprávní oddělení), Spojené království] a který probíhá mezi fiduciáři zaměstnaneckého důchodového systému společnosti United Biscuits (UK) Ltd a Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (daňová a celní správa Spojeného království), se týká kvalifikace služeb správy investic poskytovaných v rámci správy důchodového systému této společnosti pro účely daně z předané hodnoty (DPH).
2. Žalobkyně v původním řízení, United Biscuits (Pension Trustees) Ltd a UB Pension Investments Ltd, jsou jednak fiduciáři zaměstnaneckého důchodového systému zavedeného pro zaměstnance společnosti United Biscuits (UK) a jednak fiduciáři UB Pension Investment Fund, bývalého fondu kolektivního investování této společnosti, do kterého byla investována aktiva důchodového systému v období od roku 1989 do roku 2006.
3. V této věci vyvstává otázka, zda služby správy investic poskytované v uvedeném zaměstnaneckém důchodovém systému mohou být kvalifikovány jako „pojišťovací činnosti“ ve smyslu čl. 13 části B písm. a) šesté směrnice 77/388/EHS(2) (dále jen „šestá směrnice“) a čl. 135

odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112/ES(3), a z tohoto titulu osvobozeny od DPH.

## I. Právní rámec

### A. Unijní právo

#### 1. Právní úprava týkající se DPH

4. Článek 2 odst. 1 písm. c) směrnice 2006/112 stanoví, že podmínkami DPH jsou „poskytnutí služby za úplatu uskutečněné v rámci členského státu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková“.

5. Toto ustanovení odpovídá čl. 2 bodu 1) šesté směrnice, která byla použitelná do 31. prosince 2006.

6. V kapitole 1, nadepsané „Obecné ustanovení“, hlavy IX, nadepsané „Osvobození od daní“, směrnice 2006/112 se nachází článek 131, který je formulován podobně jako první věta článku 15 šesté směrnice a uvádí:

„Osvobození od daní podle kapitol 2 až 9 se uplatní, aniž jsou dotčeny jiné předpisy Společenství, a za podmínek, které členské státy stanoví k zajištění správného a jednoduchého uplatňování těchto osvobození a k zamezení veškerých daňových úniků, vyhýbání se daňovým povinnostem či zneužití daňového režimu.“

7. Článek 135 odst. 1 směrnice 2006/112, který se nachází v kapitole 3, nadepsané „Ostatní případy osvobození od daní“, hlavy IX této směrnice, stanoví:

„Členské státy osvobodí od daní tato plnění:

a) pojišťovací a zajišťovací činnosti vztahující se k souvisejícím službám poskytovaným pojišťovacími makléři a pojišťovacími agenty;

[...]“

8. Toto ustanovení odpovídá čl. 13 části B písm. a) šesté směrnice, která byla použitelná do 31. prosince 2006.

#### 2. Právní úprava týkající se pojištění

##### a) První směrnice o neživotním pojištění

9. Příloha první směrnice Rady 73/239/EHS ze dne 24. července 1973 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu(4), ve znění směrnice Rady 84/641/EHS ze dne 10. prosince 1984(5) (dále jen „první směrnice o neživotním pojištění“), uváděla:

„A. Klasifikace rizik podle pojistných odvětví

[...]“

#### 18. Asistence

Asistence osobám, které se dostanou do nesnází na cestách, při pobytu mimo domov nebo při pobytu mimo své trvalé bydliště.“

b) **První směrnice o životním pojištění**

10. První směrnice Rady 79/267/EHS ze dne 5. března 1979 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém životním pojištění a jejího výkonu (*neoficiální překlad*)(6), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/12/ES ze dne 5. března 2002(7) (dále jen „první směrnice o životním pojištění“), v článku 1 uvádí:

„Tato směrnice se týká přístupu k samostatné výdělečné činnosti v přímém pojištění a jejímu výkonu pojišťovnami, které jsou usazeny v členském státě nebo si přejí být v tomto státě usazeny, pokud jde o:

1. poskytování těchto druhů pojištění, pokud vyplývají ze smlouvy:

a) životní pojištění [...];

b) pojištění důchodu;

c) doplňkové pojištění provozované životními pojišťovnami [...];

d) typ pojištění existující v Irsku a Spojeném království známé jako trvalé zdravotní pojištění (*permanent health insurance*), které nelze zrušit;

2. následující operace, pokud jsou na smluvním základě a pokud podléhají doзору správních orgánů odpovědných za dozor nad soukromým pojištěním:

[...]

c) správa skupinových penzijních fondů, například činnosti spočívající pro dotýčný podnik ve správě investic, a zejména aktiv tvořících rezervy subjektů, které provádějí platbu v případě smrti nebo dožití se stanoveného věku nebo v případě přerušení nebo omezení činnosti;

d) operace uvedené v písmenu c), pokud jsou doprovázeny pojištěním kryjícím buď zachování kapitálu, nebo minimální úrokový výnos;

[...]“ (*neoficiální překlad*)

11. Článek 7 odst. 2 první směrnice o životním pojištění uvádí:

„Povolení se vydává pro konkrétní pojistné odvody; klasifikace pojistných odvodů je uvedena v příloze. Povolení se týká celého odvodu, ledaže si žadatel přeje kryt pouze některá rizika zařazená do tohoto odvodu.“ (*neoficiální překlad*)

12. Článek 8 odst. 1 uvedené směrnice stanovil:

„Domovský členský stát vyžaduje, aby každá pojišťovna, která žádá o povolení:

[...]

b) omezila svůj předmět činnosti na činnosti stanovené v této směrnici a operace z nich přímo vyplývající, s vyloučením všech jiných obchodních činností“. (*neoficiální překlad*)

13. Příloha též směrnice zahrnovala seznam nadepsaný „Pojistná odvody“, který v bodě VII uvádí „[s]právu skupinových penzijních fondů podle čl. 1 bodu 2 písm. c) a d)“.

14. První směrnice o životním pojištění byla zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění(8) (dále jen „směrnice 2002/83“). Článek 2 směrnice 2002/83 převzal ustanovení uvedená v článku 1 první směrnice o životním pojištění. Článek 5 odst. 2 směrnice 2002/83 převzal znění čl. 7 odst. 2 první směrnice o životním pojištění. Příloha I směrnice 2002/83 byla nadepsána „Pojistná odvětví“ a v bodě VII uváděla „[s]právu skupinových penzijních fondů podle čl. 2 odst. 2 písm. c) a d)“.

15. Směrnice 2002/83 byla zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II)(9) (dále jen „směrnice Solventnost II“). Článek 2 odst. 3 poslední uvedené směrnice přebírá obsah článku 1 první směrnice o životním pojištění v podstatě v totožném znění. Článek 15 odst. 2 směrnice Solventnost II uvádí:

„S výhradou článku 14 se povolení vydává na každé odvětví přímého pojištění uvedené v části A přílohy I nebo v příloze II. Týká se celého odvětví, ledaže si žadatel přeje kryt pouze některá rizika zařazená do tohoto odvětví.“

16. Příloha II směrnice Solventnost II, nadepsaná „Odvětví životního pojištění“, v bodě VII uvádí „[s]právu skupinových penzijních fondů podle čl. 2 odst. 3 písm. b) bodů iii) a iv)“.

## **B. Právo Spojeného království**

17. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že služby správy penzijních fondů, včetně služeb souvisejících s dávkově definovanými zaměstnaneckými důchodovými systémy, spadaly v souladu s právní úpravou Spojeného království týkající se povolení udělovaného pojišťovnám do odvětví „pojištění“, pokud byly sjednány a poskytovány pojistitelem vykonávajícím pojišťovací činnosti. Pojistitel, jemuž bylo ve Spojeném království uděleno povolení, tedy „podléhal doзору správních orgánů odpovědných za dozor nad soukromým pojištěním“ v souladu s čl. 1 odst. 2 první směrnice o životním pojištění. Jiný subjekt než pojistitel nepotéboval žádat o takové povolení pro účely poskytování služeb správy penzijního fondu, včetně služeb souvisejících s dávkově definovanými zaměstnaneckými důchodovými systémy. Jiný subjekt než pojistitel musel mít k poskytování takových služeb povolení na základě jiných právních předpisů.

18. Pokud jde o DPH vztahující se ke službám správy penzijních fondů, ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že během dotyčného období daňová správa Spojeného království uplatňovala DPH rozdílně podle toho, zda byly služby poskytovány pojistiteli nebo jinými subjekty než pojistiteli. Před 1. lednem 2005 vyplývalo toto rozdílné zacházení z právních předpisů, které omezovaly uplatnění osvobození pojišťovacích činností od daně pouze na poskytovatele, kterým bylo uděleno povolení jakožto pojistitelům. Po legislativní změně, která nabyla účinnosti k tomuto datu, daňová správa podle předkládajícího soudu i nadále omezovala uplatnění tohoto osvobození od daně na služby správy penzijních fondů poskytované pojistiteli(10), aťkoli toto omezení již nebylo v souladu se zákonem.

## **II. Spor v převodním řízení a předběžná otázka**

19. United Biscuits Pension Fund je dávkově definovaný penzijní fond, jehož účastníci jsou zaměstnanci společnosti United Biscuits (UK). Tento fond je spravován fiduciářem United Biscuits (Pension Trustees). Dříve, v letech 1989 až 2006, byla aktiva penzijního systému investována do UB Pension Investment Fund, který byl spravován fiduciářem UB Pension Investments.

20. Dne 18. března 2014 žalobkyně v převodním řízení, jakožto fiduciáři penzijního fondu a společného investičního fondu, požádaly daňovou správu o vrácení DPH, která byla zaplácena

správcem investičních fondů a kterou byly zatíženy odměny za poskytování služeb správy penzijních fondů. Žádost se týkala období od 1. ledna 1978 do 30. září 2013.

21. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že služby správy penzijních fondů poskytované žalobkyním v prvodním řízení spočívaly ve správě investic na jejich účet. Investiční správci se smluvně nezavázali poskytnout žalobkyním v prvodním řízení odškodnění v případě materializace rizika.

22. Tímto správci investičních fondů byly jak společnosti, kterým bylo uděleno povolení jakožto pojistitelé v souladu s Insurance Companies Act (dále jen „pojistitelé“), tak společnosti, kterým takové povolení uděleno nebylo, ale kterým orgány finančního dohledu povolily poskytovat služby správy penzijních fondů (dále jen „jiné subjekty než pojistitelé“).

23. Pokud jde o služby správy penzijních fondů poskytované v rámci dávkově definovaných zaměstnaneckých důchodových systémů, daňová správa v období od 1. ledna 1978 do 30. září 2013 rozlišovala mezi službami poskytovanými pojistiteli, které byly osvobozeny od daně, a službami poskytovanými jinými subjekty než pojistiteli, které od daně osvobozeny nebyly(11).

24. Rozsudkem ze dne 30. listopadu 2017 High Court of Justice (England & Wales), Chancery division [Vrchní soud (pro Anglii a Wales), kancléřské oddělení, Spojené království] zamítl žalobu žalobky v prvodním řízení a mimo jiné rozhodl, že služby správy penzijních fondů poskytované jinými subjekty než pojistiteli nebyly v daném období osvobozeny od daně.

25. Předkládající soud, k němuž žalobkyně podaly odvolání proti tomuto rozsudku, se zamýšlí nad otázkou, zda jsou na základě unijního práva služby správy penzijních fondů poskytované jinými subjekty než pojistiteli osvobozeny od daně. Upřesňuje, že soud prvního stupně se dosud nevyjádřil k otázce, zda jsou služby správy penzijních fondů poskytované pojistiteli a jinými subjekty než pojistiteli totožné nebo dostatečně podobné pro případné použití zásady daňové neutrality, byla-li by tato zásada použitelná.

26. Za těchto podmínek se Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [odvolací soud (pro Anglii a Wales), (občanskoprávní oddělení)] rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Jsou služby správy penzijního fondu poskytované žalobkyním a) pojistiteli nebo b) jinými subjekty než pojistiteli „pojišťovací činností“ ve smyslu čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 [bývalý čl. 13 část B písm. a) šesté směrnice]?“

### III. Řízení před Soudním dvorem

27. Písemná vyjádření předložily žalobkyně v prvodním řízení, vláda Spojeného království a Evropská komise.

28. Všichni účastníci řízení přednesli ústní vyjádření na jednání konaném dne 26. února 2019.

### IV. Analýza

29. Spor se týká otázky, zda služby správy penzijních fondů poskytované fiduciáři, kteří nemají povolení jakožto pojistitelé na základě vnitrostátních právních předpisů, mohou být kvalifikováni jako „pojišťovací činnosti“ ve smyslu článku 13 části B písm. a) šesté směrnice a čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112, které jsou z tohoto titulu osvobozeny od DPH. Před jakoukoli analýzou vci samé je třeba učit nkolik úvodních poznámek k předmětu sporu a k zásadám, kterými se řídí dotčená ustanovení (část A). Dále je třeba připomenout a zkoumat kritéria stanovená v judikatuře ohledně rozsahu působnosti dotčeného osvobození od daně (část

B) za účelem analýzy vztahu mezi ustanoveními týkajícími se DPH a směrnicemi o pojištění (část C). Nakonec je třeba vyloučit použitelnost zásad rovnosti a neutrality na projednávanou věc (část D).

## A. Úvodní poznámky

30. Nejprve je třeba uvést několik úvodních poznámek k rozsahu předběžné otázky (1) a poté připomenout některé otázky týkající se osvobození od daní uvedených v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 (2).

### 1. K rozsahu předběžné otázky

31. Zprv je nutno konstatovat, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, že spor v původním řízení se týká zdanění služeb správy penzijních fondů, které byly žalobkyním v původním řízení poskytovány v období od 1. ledna 1978 do 30. září 2013.

32. Otázku položenou předkládajícím soudem je tedy třeba zkoumat z hlediska čl. 13 části B písm. a) šesté směrnice i čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112, kdy obě ustanovení stanoví, že „členské státy osvobodí“ „pojišťovací a zajišťovací činnosti včetně souvisejících služeb poskytovaných pojišťovacími makléři a pojišťovacími agenty“. Je pravda, že úvodní věta čl. 13 části B šesté směrnice obsahuje ve všech svých verzích doplňující upřesnění, že členské státy uplatní takové osvobození, „[a]niž jsou dotčeny jiné předpisy Společenství“ a „za podmínek, které samy stanoví k zajištění správného a jednoznačného uplatňování těchto osvobození a k zamezení jakýchkoli daňových úniků, vyhýbání se daňovým povinnostem či zneužití daňového režimu“. Toto upřesnění však podle mého názoru nemění rozsah osvobození od daní stanoveného v tomto ustanovení oproti osvobození od daní stanovenému v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112, a nemění tedy následující analýzu. Následující úvahy jsou tedy použitelné na obě ustanovení. Ke snadnějšímu porozumění tomuto stanovisku je však třeba odkazovat na nejnovější ustanovení, a sice na čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112.

33. Zadruhé je třeba připomenout, že čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 stanoví, že členské státy osvobodí od DPH „pojišťovací a zajišťovací činnosti včetně souvisejících služeb poskytovaných pojišťovacími makléři a pojišťovacími agenty“.

34. Vzhledem k tomu, že ve znění předběžné otázky je konkrétně uveden pojem „pojišťovací činnosti“ a žalobkyně v původním řízení před předkládajícím soudem i před Soudním dvorem tvrdí, že služby správy penzijních fondů jsou „pojišťovacími činnostmi“, je třeba tuto otázku zkoumat ve světle této první části čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112. V tomto stanovisku se tak nebudu zabývat druhou částí tohoto ustanovení, která stanoví, že jsou od daní osvobozeny „[služby] související s pojišťovacími činnostmi a poskytovan[é] pojišťovacími makléři a pojišťovacími agenty“(12).

35. Po vymezení rozsahu předběžné otázky vymezen je tak třeba uvést několik poznámek stran osvobození od daní uvedených v první části čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112.

### 2. K zásadám výkladu čl. 135 odst. 1 směrnice 2006/112

36. Zprv z ustálené judikatury vyplývá, že osvobození od daní uvedená v čl. 135 odst. 1 směrnice 2006/112 představují autonomní pojmy unijního práva, jejichž účelem je zamezit rozdílnému při používání režimu DPH mezi jednotlivými členskými státy a musí být zasazeny do obecného kontextu společného systému DPH(13).

37. Zadruhé je namístě připomenout, že výrazy použité k popisu osvobození od daní

uvedených v ?l. 135 odst. 1 sm?rnice 2006/112 je třeba vykládat striktn?, jelikož tato osvobození p?edstavují odchylky od obecné zásady, podle níž je DPH vybírána z každého poskytnutí služby uskute?ného osobou povinnou k dani za úplatu(14). Z toho plyne, že pokud se na poskytnutí služby nevztahují osvobození od dan? stanovená v této sm?rnici, podléhá toto poskytnutí DPH podle ?l. 2 odst. 1 písm. c) uvedené sm?rnice(15).

38. Výklad výše uvedených výraz? však musí být v souladu s cíli sledovanými osvobozeními od dan? stanovenými v ?l. 135 odst. 1 sm?rnice 2006/112 a musí spl?ovat požadavky zásady da?ové neutrality, která je vlastní spole?nému systému DPH. Z posledn? uvedené zásady vyplývá, že subjekty musí mít možnost zvolit zp?sob organizace, který jim z ?ist? hospodá?ského hlediska nejlépe vyhovuje, aniž by podstupovaly riziko vylou?ení svých pln?ní z osvobození od dan? podle uvedeného ustanovení(16).

## **B. Ke kritériím stanoveným v judikatu?e ohledn? ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112**

### **1. K p?sobnosti pojmu „pojiš?ovací ?innosti“**

39. Pokud jde o v?cnou p?sobnost ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112, navzdory legislativnímu návrhu spo?ívajícímu v definování pojmu „pojiš?ovací ?innosti“(17) neobsahuje toto ustanovení k dnešnímu dni takovou definici. Uvedené ustanovení tedy musí být vykládáno s ohledem na kontext, do n?hož spadá, cíle a systematiku této sm?rnice, p?i?emž zvláštní z?etel musí být brán na *ratio legis* osvobození od dan?, které stanoví(18). Jaké jsou tedy v?cné prvky tvo?ící pojiš?ovací ?innost? Podle definice, která je nyní ustálená v judikatu?e Soudního dvora(19), je pro pojiš?ovací ?innosti charakteristické, že „pojistitel se na základ? p?edchozí úhrady pojistného zavazuje zajistit pojiš?nému v p?ípad?, že dojde k materializaci krytého rizika, pln?ní dohodnuté p?i uzav?ení smlouvy“(20).

40. Je to tak *p?evzetí rizika* za úplatu, které umož?uje kvalifikovat ?innost jako „pojiš?ovací ?innost“(21). Samotná podstata „pojiš?ovací ?innosti“ spo?ívá v tom, že se pojiš?ný chrání p?ed rizikem finan?ní ztráty, která je nejistá, ale potenciáln? závažná, a to prost?ednictvím pojistného, jehož platba je jistá, ale jeho výše omezená(22).

41. Pojem „pojiš?ovací ?innosti“ musí být mimoto chápán striktn?. V tomto ohledu, jak již poznamenala generální advokátka J. Kokott, ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112 „neodkazuje nap?íklad obecn? na ?innosti *týkající se pojiš?ní* [...] nebo na *správu pojiš?ní* [...], nýbrž podle jeho zn?ní pouze na pojiš?ovací ?innosti v úzkém slova smyslu“(23). Soudní dv?r tedy rozhodl, že pojiš?ovací ?innosti je třeba odlišit od finan?ních služeb, jelikož zn?ní ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112, které se týká pouze pojiš?ovací ?innosti jako takové, se liší od zn?ní ?l. 135 odst. 1 písm. d) a f) této sm?rnice, které se týká ?inností „souvisejících s“ ur?itými bankovními ?innostmi nebo jich „se týkajících“(24).

42. Mimoto pojiš?ovací ?innost s sebou ze své povahy nese existenci smluvního vztahu mezi poskytovatelem pojiš?ovacích služeb, tedy pojistitelem, a osobou, jejíž rizika jsou kryta pojiš?ním, tedy pojiš?ným(25).

43. Jinými slovy, na základ? výše uvedené judikatury se osvobození od dan? stanovené v ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112 nevztahuje na všechny transakce, ale pouze na ?innosti, které spl?ují tato konkrétní pojiš?ovací kritéria.

44. Na základ? výše uvedené judikatury zahrnuje každá pojiš?ovací ?innost následující prvky: riziko, pojistné a poskytnutí zajiš?ní v p?ípad? materializace rizika. Jinými slovy, osvobození od dan? stanovené v ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112 se nevztahuje na všechny ?innosti,

ale pouze na ?innosti spl?ující tato kritéria.

45. Pokud jde o osobní p?sobnost, Soudní dv?r rozhodl, že pojem „pojiš?ovací ?innost“ je dostate?n? široký na to, aby zahrnul poskytnutí pojistného krytí osobou povinnou k dani, která sama není pojistitelem, avšak která v rámci kolektivního pojiš?ní obstarává svým zákazník?m takové pojiš?ní využitím služeb pojistitele, který nese pojistné riziko(26). Formální oznaení spoletnosti tak neposta?uje k urení toho, zda její ?innost spadá do p?sobnosti dot?eného osvobození od dan?(27). Pro účely uplatnění ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112 jsou tedy z hlediska podmínek uvedených v bodech 40 až 42 tohoto stanoviska rozhodující existence smluvního vztahu mezi poskytovatelem pojiš?ovacích služeb a osobou, jejíž rizika jsou kryta pojiš?ním, jakož i samotný obsah dot?ených ?inností(28).

## **2. K uplatnění kritérií stanovených v judikatu?e na projednávanou v?c**

46. V projednávané v?ci se domnívám, s výhradou ov??ení p?edkládajícím soudem, že služby po?ízené žalobkyn?mi nespl?ují kritéria uvedená v bodech 40 až 42 tohoto stanoviska. V žádosti o rozhodnutí o p?edb?žné otázce je totiž uvedeno, že „služby správy penzijních fond? poskytované žalobkyním spo?ívaly ve správ? investic na jejich účet“ a že „investi?ní správci se smluvn? nezavázali poskytnout žalobkyním odškodn?ní v p?ípad? materializace rizika“. Žalobkyn?, kterým byla v tomto ohledu položena otázka na jednání, potvrdily, že se jedná o správu penzijních fond?.

47. Z toho plyne, že sporné služby správy penzijních fond? nezahrnují žádné p?evzetí rizika investi?ními správci za úplatu. Naopak, jak zd?raz?uje Komise, se jeví, že tyto služby spo?ívají ve správ? finan?ních aktiv držených žalobkyn?mi. Správa aktiv p?itom sama o sob? nemá za následek p?evzetí rizika, ale p?edstavuje odlišnou službu nezbytnou pro ?ádné fungování penzijního fondu spravovaného žalobkyn?mi. Z žádosti o rozhodnutí o p?edb?žné otázce krom? toho vyplývá, že žalobkyn? v p?vodním ízení neudržují žádný smluvní pojistný vztah s p?íjemci prost?edk? z penzijního fondu. A?koli mezi fiduciá?i a investi?ními správci existují právní vztahy, které mohou být zajisté d?ležit? pro uskute?nění plnění ve prosp?ch zam?stnaneckých d?chodových systém?, ?innosti vykonávané fiduciá?i nep?edstavují samy o sob? pojiš?ovací ?innosti osvobozené od dan? ve smyslu ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112.

48. V d?sledku toho, jak vyplývá z žádosti o rozhodnutí o p?edb?žné otázce, se investi?ní správci smluvn? nezavázali poskytnout fiduciá?m odškodn?ní v p?ípad? materializace rizika, takže sporné služby správy penzijního fondu nezahrnují žádné p?evzetí rizika investi?ními správci za úplatu. Z toho plyne, že taková ?innost nespadá pod „pojiš?ovací ?innosti“ ve smyslu ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnice 2006/112, což p?ísluší p?edkládajícímu soudu ov??it na základ? skutkových a právních okolností, které mu byly p?edloženy.

49. P?edkládající soud mimoto uvádí, že dávkov? definovaný zam?stnanecký d?chodový systém dot?ený ve v?ci v p?vodním ízení je „srovnatelný se systémem, o který se jednalo ve v?ci, v níž byl vydán rozsudek *Wheels Common Investment Fund Trustees* a další“(29). Soudní dv?r v uvedeném rozsudku rozhodl, že služby správy penzijních fond? nejsou osvobozeny od DPH jakožto „správa fond? kolektivního investování“ ve smyslu ?l. 13 ?ásti B písm. d) bodu 6 šesté sm?rnice a ?l. 135 odst. 1 písm. g) sm?rnice 2006/112. V uvedené v?ci však nebyla vznesena žádná otázka týkající se uplatnění osvobození od dan? z titulu „pojiš?ovacích ?inností“, o kterou se jedná v projednávané v?ci. Z toho plyne, že a?koli uvedený rozsudek umož?uje pochopit dot?ený zam?stnanecký d?chodový systém, nem?že sloužit jako reference pro projednávanou v?c.

50. Záv?rem je t?eba uvést, že dot?ené služby poskytované investi?ními správci nespadají pod definici pojmu „pojiš?ovací ?innosti“, kterou dosud Soudní dv?r vypracoval.

### C. Ke vztahu mezi ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnic 2006/112 a sm?rnicemi o pojišt?ní

51. Žalobkyn? v p?vodním ?ízení nezpochyb?ují, že ?innosti spo?ívající ve správ? fond? nespl?ují kritéria stanovená v judikatu?e, která se týkají pojmu „pojiš?ovací ?innost“ a jsou p?ipomenuta v bodech 39 až 44 tohoto stanoviska. Mají nicmén? za to, že vzhledem k tomu, že se tomuto pojmu musí dostat společného výkladu v r?zných unijních právních nástrojích, musí být v rámci sm?rnic 2006/112 vykládán stejn? jako v rámci první sm?rnic o životním pojišt?ní, kterou nahradily sm?rnic 2002/83 a poté sm?rnic Solventnost II (dále jen společn? „sm?rnic o pojišt?ní“). Pojem „pojišt?ní“ má v unijním právu význam *sui generis*, který je odlišný od výrazu „krytí rizika“ ve vnitrostátním právu, a p?edstavuje tedy autonomní pojem. Tento pojem tudíž musí být vykládán ve sv?tle t?chto sm?rnic o pojišt?ní.

52. Žalobkyn? v p?vodním ?ízení zejména poznamenávají, že ?innosti spo?ívající ve správ? investic a aktiv penzijních fond? jsou výslovn? upraveny sm?rnicemi o pojišt?ní a jsou popsány jako pojistné odv?tví. Mají tedy za to, že ?innosti dot?ené v p?vodním ?ízení musí být analyzovány jako „pojiš?ovací ?innosti“ ve smyslu ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnic 2006/112 a z tohoto titulu osvobozeny od dan?. Své úvahy zakládají na bodu 18 rozsudku CPP(30), ve kterém m?l Soudní dv?r za to, že „neexistuje žádný d?vod pro odlišný výklad pojmu ‚pojišt?ní‘ podle toho, zda se nachází v textu [první sm?rnic o neživotním pojišt?ní] nebo v textu šesté sm?rnic“.

53. Pro pot?eby projednávání v?ci je tudíž t?eba zkoumat, zda definice pojmu „pojiš?ovací ?innosti“ ve smyslu ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnic 2006/112 m?že být rozší?ena tak, jak doporu?ují žalobkyn?.

#### 1. K neexistenci k?ížového odkazu mezi sm?rnicí 2006/112 a sm?rnicemi o pojišt?ní

54. Na úvod je t?eba konstatovat, že žádné ustanovení obsažené ve sm?rnicích o pojišt?ní nebo ve sm?rnic 2006/112 výslovn? neuvádí, že pojem „pojiš?ovací ?innost“ musí mít v rámci t?chto dvou regula?ních soubor? společný význam. Možnosti p?ekrývání n?kterých společných pojmu? obou norem sekundárního práva si lze povšimnout v judikatu?e. Soudní dv?r zejména v rozsudku CPP, který se jako první týkal takového p?ekrývání, rozhodl, že „neexistuje žádný d?vod pro odlišný výklad pojmu ‚pojišt?ní‘ podle toho, zda se nachází v textu [první sm?rnic o neživotním pojišt?ní] nebo v textu šesté sm?rnic“(31), takže dot?ená služba *mohla* být tvo?ena pojiš?ovacími ?innostmi uvedenými v p?íloze první sm?rnic o neživotním pojišt?ní. Soudní dv?r mimoto v rozsudku Skandia(32) rozší?il rozsah této formulace, když odkázal nejenom na první sm?rnic o neživotním pojišt?ní, ale také na sm?rnic o pojišt?ní(33). V projednávání v?ci, a? nevystává otázka, zda ?innosti správy investic a aktiv penzijních fond? spadají pod pojem „pojiš?ovací ?innosti“ ve smyslu ?l. 135 odst. 1 písm. a) sm?rnic 2006/112, jak je vykládán v ustálené judikatu?e, má Soudní dv?r rozhodnout o otázce, zda by m?l mít tento pojem stejný význam jako pojem uvedený ve sm?rnicích o pojišt?ní, takže služby správy investic poskytované v rámci správy d?chodového systému společnosti by byly zahrnuty do uvedeného pojmu ve smyslu tohoto ?lánku.

55. P?i neexistenci výslovného up?esnění této otázky je t?eba v tomto ohledu uvést, že „je v souladu s judikaturou Soudního dvora, když se p?i výkladu jednotlivých pojmu? [sm?rnic 2006/112] sáhne po p?íslušných úpravách [Unie] mimo da?ové právo, pokud tyto úpravy sledují shodné cíle“(34). Je tedy t?eba zkoumat na jedné stran? d?vody, pro? ?innosti správy investic spadají do p?sobnosti sm?rnic o pojišt?ní, a na druhé stran? ú?el a funkci osvobození od DPH v p?ípad? pojiš?ovacích ?inností ve smyslu sm?rnic 2006/112.

## 2. K d?vod?m zahrnutí ?inností spo?ívajících ve správ? investic do p?sobnosti sm?rnice o pojišť?ní

56. Žalobkyn? zd?raz?ují, že první sm?rnice o životním pojišť?ní, která zavádí režim týkající se dlouhodobého pojišť?ní, zahrnuje do své p?sobnosti na základ? svého ?l. 1 odst. 2 písm. c) „správu skupinových penzijních fond?“. Obdobn? jsou do této p?sobnosti jakožto „pojišť?ní“ zahrnuty „životní pojišť?ní“ [?l. 1 odst. 1 písm. a) a bod I p?ílohy této sm?rnice], „pojišť?ní d?chodu“ [?l. 1 odst. 1 písm. b) a bod I p?ílohy uvedené sm?rnice] a tontiny [?l. 1 odst. 2 písm. a) téže sm?rnice]. Žádná z t?chto ?inností však nespádá pod „klasickou“ definici uvedenou v judikatu?e zmín?né v bodech 40 až 44 tohoto stanoviska.

57. V tomto ohledu bych p?edevším rád up?esnil, že pojem „správa skupinových penzijních fond?“ nem?že být ponechán na posouzení jednotlivých ?lenských stát?, jelikož ?l. 1 odst. 2 písm. c) první sm?rnice o životním pojišť?ní ani její p?íloha, ani žádné ustanovení sm?rnice 2002/83 nebo sm?rnice Solventnost II neodkazuje na právo ?lenských stát?, pokud jde o tento pojem. Podle ustálené judikatury Soudního dvora p?itom z požadavk? jednotného použití unijního práva i zásady rovnosti vyplývá, že zn?ní ustanovení unijního práva, které výslovn? neodkazuje na právo ?lenských stát? za ú?elem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným zp?sobem v celé Evropské unii, p?i?emž tento výklad je t?eba nalézt s p?ihlédnutím nejenom ke zn?ní tohoto ustanovení, ale i k jeho kontextu a k cíl?m sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí(35).

58. Pokud jde zaprvé o výrazy použité v první sm?rnici o životním pojišť?ní, ze zn?ní ?l. 1 odst. 2 písm. c) této sm?rnice vyplývá, že je t?eba rozlišovat mezi „pojišť?ními“ uvedenými v odstavci 1 tohoto ?lánku(36) a „operacemi“ uvedenými v odstavci 2 uvedeného ?lánku(37). I když první z nich p?edstavují pojišť?ovací ?innosti v b?žném slova smyslu, druhé jsou ?innostmi blízkými a úzce spojenými s t?mito pojišť?ovacími ?innostmi. Jedná se tedy o vedlejší operace, na které se vztahuje první sm?rnice o životním pojišť?ní a právní p?edpisy, které ji nahrazují, avšak nep?edstavují pojišť?ovací ?innosti jako takové.

59. Je t?eba ostatn? poznamenat, že tato dichotomie mezi „pojišť?ními“ a „operacemi“ vyplývá z ?l. 8 odst. 1 písm. b) první sm?rnice o životním pojišť?ní ve všech jejích verzích, který stanoví, že podniky, které musí obdržet povolení, „omez[ují] sv?j p?edm?t ?innosti na ?innosti stanovené v této sm?rnici a operace z nich p?ímo vyplývající“. Rozlišování mezi „pojišť?ními“ a „operacemi“ je rovn?ž zachováno jak ve sm?rnici 2002/83, tak ve sm?rnici Solventnost II(38), které odkazují na výraz „správa kolektivních penzijních fond?“ jakožto „operaci“(39) uvedenou v p?edchozím bod?. Uvedená dichotomie je rovn?ž d?vodem, pro? se úvahy uvedené v rozsudku González Alonso(40), kterého se dovolávají žalobkyn? v p?vodním ?ízení, neuplatní na projednávanou v?c. Tento rozsudek se totiž týkal smluv o životním pojišť?ní, na které se jakožto na odv?tví životního pojišť?ní m?že vztahovat ?l. 1 odst. 1 písm. a) první sm?rnice o životním pojišť?ní, jakož i bod III její p?ílohy(41), zatímco v projednávané v?ci se žalobkyn? opírají o operaci uvedenou v odstavci 2 tohoto ?lánku.

60. Mimoto pokud jde o argument žalobky? vycházející ze zn?ní ?l. 7 odst. 2 první sm?rnice o životním pojišť?ní ve spojení s její p?ílohou, ze srovnání jazykových verzí, ve kterých byla tato sm?rnice p?ijata(42), vyplývá, že pouze dánská a anglická jazyková verze popisují operace správy investic jako „pojistné odv?tví“(43). Naproti tomu v n?mecké, francouzské, italské a nizozemské jazykové verzi tento ?l. 7 odst. 2 a nadpis p?ílohy uvedené sm?rnice pouze odkazují na „odv?tví“ ?innosti(44), ?ímž nazna?ují, že „správa skupinových penzijních fond?“, uvedená v bod? VII této p?ílohy, p?edstavuje odv?tví ?innosti, a nikoli pojistné odv?tví(45). P?ipouštím však, že v rozsahu, v n?mž druhá v?ta uvedeného ?l. 7 odst. 2 prvního pododstavce uvádí možnost žalobky? žádat o povolení s cílem „krýt pouze n?která rizika zahrnutá do tohoto odv?tví“, patr? odkazuje na

pojistné odv?tví. Nelze z toho však dovodit, že tentýž ?l. 7 odst. 2 kvalifikuje všechny dot?ené ?innosti jako „pojiš?ovací ?innosti“. Naopak, jak zd?raznila Komise, z odkazu na „rizika“ jasn? vyplývá, že pojiš?ovací ?innost p?edstavuje zejména krytí rizik. Z toho podle mého názoru plyne, že argument založený na zn?ní ?l. 7 odst. 2 první sm?rnice o životním pojiš?ní ve spojení s její p?ílohou je irelevantní.

61. Každopádn? podle ustálené judikatury platí, že v p?ípad? rozdíl? mezi jazykovými verzemi unijního textu musí být dot?ené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a ú?elu právní úpravy, jejíž ?ást tvoří(46).

62. Pokud jde zadruhé o obecnou systematiku a ú?el unijní právní úpravy v oblasti pojiš?ní, domnívám se, že výrazy „správa skupinových penzijních fond?“ nebo „operace“ musí být chápány jednak ve sv?tle cíle, který spo?ívá v koordinaci právních p?edpis? ?lenských stát? týkajících se životních pojiš?ní a je uveden v prvním bod? od?vodn?ní první sm?rnice o životním pojiš?ní, a jednak cíl? spo?ívajících ve vytvo?ení klasifikace podle pojistných odv?tví za ú?elem ur?ení t?ch, která „podléhají[...] povinnému povolení“, a v „[definování podmínek] pro vydání nebo odn?tí tohoto povolení“, které jsou uvedeny v druhém a pátém bodu od?vodn?ní této sm?rnice. Všechny tyto cíle musí být podle mého názoru vykládány ve spojení s ?l. 1 odst. 2 uvedené sm?rnice, který stanoví, že operace uvedené v tomto ustanovení spadají do p?sobnosti téže sm?rnice pouze tehdy, pokud vyjmenované ?innosti „podléhají doзору správních orgán? odpov?dných za dozor nad soukromým pojiš?ním“(47). Zjevn? zám?rné použití takové formulace nelze považovat za nevýznamné. Tento výraz totiž znamená, že první sm?rnice o životním pojiš?ní se vztahuje pouze na operace povolené t?mito orgány. Z toho plyne, že za ú?elem dosažení výše uvedených cíl? tato sm?rnice, která je koordina?ní sm?rnicí, zahrnuje jak ?innosti životního pojiš?ní, které jsou klí?ové pro spole?nosti poskytující životní pojiš?ní, tak vedlejší operace, které nejsou pojiš?ovací ?inností v úzkém slova smyslu.

63. Jako díl?í záv?r je tedy t?eba uvést, že skute?nost, že taková operace, jako je správa skupinových penzijních fond?, je uvedena v první sm?rnici o životním pojiš?ní a právních p?edpisech, které ji nahrazují, neznamená, že tato operace p?edstavuje ?innost životního pojiš?ní ve smyslu unijní právní úpravy v oblasti pojiš?ní.

### 3. **Cíl osvobození od DPH v p?ípad? pojiš?ovacích ?inností ve smyslu sm?rnice 2006/112**

64. Jak již zd?raznil generální advokát M. Poiares Maduro(48) a generální advokát P. Mengozzi(49), osvobození „pojiš?ovacích a zajiš?ovacích ?inností“ od dan?, stanovené v ?lánku 135 sm?rnice 2006/112, není výslovn? nebo zjevn? od?vodn?no v kontextu této sm?rnice ani v kontextu šesté sm?rnice, která jí p?edcházela. Podle jejich názoru volba normotv?rce osvobodit takové ?innosti od dan? souvisí jednak se sociopolitickými d?vody a jednak se správnými úvahami(50).

65. Zaprvé, pokud jde o tyto sociopolitické d?vody, posta?í konstatovat, že ?lánek 401 sm?rnice 2006/112 (a d?íve ?lánek 33 šesté sm?rnice) obecn? zmoc?uje ?lenské státy, aby si „zachoval[y] nebo zavedl[y] dan? z pojistných smluv“. S ohledem na tuto hypotézu dvojího zdan?ní, a sice zdan?ní týchž transakcí DPH a dan?mi z pojistných smluv, m?l Soudní dv?r v rozsudku CPP za to, že pokud se na „kone?ného spot?ebitele vztahuje nejen posledn? uvedená da?, ale v p?ípad? kolektivního pojiš?ní i DPH“, „takový výsledek by byl v rozporu s ú?elem osvobození od dan? stanoveným v ?l. [135 odst. 1 písm. a)]“ této sm?rnice(51). Jak Komise na základ? p?ípravných prací na šesté sm?rnici vysv?tlila na jednání, i když je pravda, že historie vzniku ?l. 135 odst. 1 písm. a) a historie vzniku ?lánku 401 sm?rnice 2006/112 nejsou p?ímo spojeny, nic to nem?ní na tom, že první ustanovení je d?sledkem druhého ustanovení. Osvobození pojiš?ovacích ?inností a souvisejících služeb poskytovaných pojiš?ovacími maklé?i a pojiš?ovacími agenty má tedy v t?chto p?ípadech zamezit dvojímu zdan?ní k tíži kone?ného

spotřebitele(52).

66. Zadrugé, pokud jde o úvahy související s administrativními obtížemi, jak uvedli Komise v písemném vyjádření v projednávané věci a generální advokát N. Fennelly ve věci CPP(53), je obtížné předem určit zdanitelnou část pro každou platbu pojistného, aťkoli je to nezbytné pro uplatnění současného režimu DPH(54). Jak Komise vysvětlila na jednání, je to samotný důvod existence dotčeného osvobození od daně.

67. Souhlasím s výše uvedenými názory generálních advokátů M. Poiarese Madura a P. Mengozziho, pokud jde o cíle dotčených osvobození od daně. Naproti tomu ve věci v původním řízení se jeví, že činnosti vykonávané dotčenými fiduciáři, jak již bylo konstatováno v bodech 46 až 48 tohoto stanoviska, nejsou patrně vykonávány v rámci pojistné smlouvy ani nevedou k částce odpovídající pojistnému. Jeví se tak, že zatížení DPH, které z toho plyne, tedy zatížení, které může být ostatně kvantifikováno s ohledem na povahu služeb správy, nesou žalobkyně v původním řízení.

68. Každopádně v obecnější rovině se tento dvojí cíl osvobození od daně stanoveného v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 liší od cílů sledovaných směrnicemi o pojištění a uvedených v bodech 62 až 66 tohoto stanoviska; cílem těchto směrnic je koordinace právních předpisů členských států týkajících se životního pojištění a stanovení klasifikace činností podle odvětví za účelem určení těch, které podléhají povinnému povolení, jakož i podmínek jeho udělení. V tomto ohledu je třeba uvést, že i když se směrnice o pojištění týkají pojišťovacích činností jako takových a vedlejších činností, jako jsou investiční činnosti, čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 se vztahuje pouze na pojišťovací činnost v úzkém slova smyslu, tedy v tom smyslu, že taková činnost zahrnuje pouze převzetí rizik na základě smlouvy. Kromě toho na činnosti správy investic se směrnice o pojištění vztahují pouze v rozsahu, v němž jsou tyto činnosti uskutečňovány pojistitelem, který obdržel povolení, což patrně není případ věci v původním řízení. Pokud jde však o režim DPH, postavení osoby povinné k dani – tedy zda se jedná o pojistitele nebo o jiný subjekt než pojistitele – která uskutečnila dotčenou činnost, nemá patrně vliv na uplatnění osvobození od daně.

69. Mimoto praktické argumenty hovoří ve prospěch výkladu, který odlišuje operace správy investic ve smyslu směrnic o pojištění od pojišťovacích činností ve smyslu čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112. První z nich totiž spadají do působnosti směrnic o pojištění pouze v rozsahu, v němž se členské státy rozhodnou je regulovat stejným způsobem jako pojišťovací činnosti. To znamená, že pokud z argumentů žalobkyně vyvodíme jejich logické závěry, význam výrazu „pojištění“ pro účely DPH by se mohl v jednotlivých členských státech lišit, což by bylo v rozporu se zásadou jednotného uplatňování směrnice 2006/112.

70. S ohledem na odlišné cíle sledované směrnicemi o pojištění a směrnicí 2006/112 je proto dosah pojmu v nich obsažených odlišný. Žádná skutečnost neodvoduje rozšířit osvobození od daně na vedlejší služby, které jsou regulovány ve vztahu k pojišťovacím činnostem a společně s nimi. Mám za to, že takový závěr není v rozporu s judikaturou Soudního dvora.

#### 4. **K relevantnosti judikatury plynoucí z rozsudků CPP a Skandia**

71. Je pravda, že Soudní dvůr v rozsudcích CPP(55) a Skandia(56) upřesnil, že neexistuje žádný důvod pro odlišný výklad pojmu „pojištění“ podle toho, zda se nachází v textu směrnic o pojištění nebo v textu šesté směrnice. I když zběžné přetnutí této části může vést k domněnce, že pojem „pojištění“ musí mít stejný význam, ať již se jedná o směrnice o pojištění nebo o směrnice o DPH, podrobnější přezkum takový výklad neumožňuje.

72. Pokud jde v tomto ohledu zaprvé o úvahu uvedenou v bodě 18 rozsudku CPP(57), je třeba

ji zasadit do kontextu. V uvedené věci měl Soudní dvůr upřesnit, zda se na různé služby, které jsou součástí dodání plánu ochrany kreditních karet poskytovaných Card Protection Plan Ltd (CPP), vztahuje osvobození od daní stanovené v čl. 13 části B písm. a) šesté směrnice, a mohou být tedy z tohoto důvodu zcela nebo zčásti osvobozeny od daní. Tento bod 18 se týkal konkrétní otázky, zda „pojištění“ může pro případ pojistné události stanovit spíše včasně plnění než peněžitou náhradu. Soudní dvůr s ohledem na tento kontext a s odkazem na první směrnici o neživotním pojištění upřesnil, že není nutné, aby plnění, které se pojistitel zavázal poskytnout v případě pojistné události, spočívalo v zaplacení peněžitých částek, neboť toto plnění může mít také podobu asistence, ať již peněžitě, nebo včasně, tak jak byla uvedena v příloze této směrnice. Soudní dvůr se tak podle mého názoru nepokusil upřesnit definici uvedenou v bodě 17 tohoto rozsudku, podle níž „jsou pojišťovací operace obecně přijímaným způsobem charakterizovány skutečností, že pojistitel se na základě předchozí úhrady pojistného zavazuje zajistit pojištěnému v případě, že dojde k materializaci krytého rizika, plnění dohodnuté při uzavření smlouvy“. Pokud je bod 18 rozsudku CPP(58) posuzován jako celek a ve spojení s bodem, který mu předchází, se proto jeví, že nesmýšlí ke zpochybnění této definice ani nenaznačuje, že společné výrazy směrnice 2006/112 a směrnic o pojištění mají ve všech případech naprosto stejný rozsah.

73. Soudní dvůr v bodě 18 rozsudku CPP(59) připustil, že může v určitých případech využít intertextuální výklad, takže pojmy použité v různých směrnicích by mohly mít stejný význam. Tuto metodu výkladu lze nicméně použít pouze tehdy, jsou-li cíle sledované dotčenými směrnicemi společné, což zjevně není případ projednávané věci, jak vyplývá z bodů 66 až 70 tohoto stanoviska. Dále z bodu 18 uvedeného rozsudku nijak nevyplývá, že má Soudní dvůr za to, že se na všechny činnosti nebo operace uvedené v první směrnici o životním pojištění a v právních předpisech, které ji nahrazují, vztahuje osvobození od daní stanovené v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112. Naopak bod 18 rozsudku CPP(60) odkazoval konkrétně na první směrnici o neživotním pojištění. Je přitom nutno konstatovat, že tato směrnice se nevztahovala na takové vedlejší operace, jako jsou operace správy investic, takže otázka zahrnutí jiných činností než pojištění (v běžném významu slova) nevystala. Není tedy možné rozšířit působnost tohoto bodu 18 na pojmy uvedené v jiných směrnicích.

74. Z druhého v rozsudku Skandia(61) měl Soudní dvůr rozhodnout, zda závazek pojišťovny vykonávat za úplatu vypočítanou na základě tržní ceny činnosti jiné pojišťovny, která byla její sto procentní dceřinou společností a nadále uzavírala pojišťovací smlouvy vlastním jménem, představuje pojišťovací činnost ve smyslu čl. 13 části B písm. a) šesté směrnice. Soudní dvůr v bodě 31 uvedeného rozsudku zejména upřesnil, že každá činnost vykonávaná pojišťovnou není nutně pojišťovací činností. Z toho podle mého názoru plyne, že i kdyby se na činnost vztahovala směrnice o pojištění, nespadá automaticky pod pojem „pojišťovací činnost“ ve smyslu těchto směrnic.

75. Zatím v žádném rozsudku Soudního dvora nebyla zpochybněna ustálená definice „pojišťovací činnosti“, jak byla stanovena v rozsudku CPP(62) a připomenuta v bodě 39 tohoto stanoviska, ať již odkazem na směrnice o pojištění nebo na jiné právní předpisy. Soudní dvůr naopak v bodech 40 a 41 rozsudku Skandia(63) uplatnil kritéria stanovená v tomto rozsudku CPP, která se týkají definice pojišťovací činnosti, a zdůraznil, že pojišťovací činnost s sebou ze své povahy nese smluvní vztah mezi poskytovatelem pojišťovacích služeb a osobou, jejíž rizika jsou kryta pojištěním, tedy pojištěným. Pokud tedy pojistitel vykonával veškeré činnosti jiného pojistitele, aniž převzal riziko poskytnutí náhrady plynoucí z pojišťovacích činností, dotčené činnosti nepředstavovaly pojišťovací činnosti pro účely osvobození od DPH.

#### **D. K zásadě rovnosti a zásadě neutrality**

76. Nakonec zbývá upřesnit, že samostatný výklad dotčených pojmů není v rozporu se

zásadou rovného zacházení nebo zásadou daňové neutrality, které mají zvláštní význam v judikatuře Soudního dvora.

77. Podle ustálené judikatury brání zásada daňové neutrality tomu, aby s poskytováním podobných služeb, které si navzájem konkurují, bylo z hlediska DPH zacházeno odlišně(64). Z tohoto hlediska je třeba připomenout, že zásada daňové neutrality je zvláštním vyjádřením zásady rovnosti na úrovni sekundárního unijního práva a ve zvláštní daňové oblasti(65).

78. Právě v tomto posledně uvedeném smyslu je pojem „neutralita“ relevantní v projednávané věci, jelikož žalobkyně v původním řízení tvrdí, že se službami správy penzijních fondů poskytovanými jak pojistiteli, tak jinými subjekty než pojistiteli musí být zacházeno stejně, jelikož služby jsou stejné.

79. Tato argumentace však vychází z nesprávného předpokladu, že na každou službu poskytnutou pojistitelem se automaticky vztahuje osvobození od daně stanovené v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112. Na jiné podmínky než pojišťovací a zajišťovací, aťkoli jsou uskutečňovány pojišťovkami, se totiž toto osvobození od daně nevztahuje.

80. Spor v původním řízení zřejmě do značné míry souvisí se skutečností, že ve Spojeném království byly po dobu více než čtyřiceti let osvobozeny od daně služby správy fondů, pokud byly poskytovány pojistiteli. Podle spisu předloženého Soudnímu dvoru změnila daňová správa svou praxi dne 1. dubna 2019. Takové služby poskytované pojistiteli nemohou být nyní od daně osvobozeny. Skutečnost, že Spojené království uplatňovalo na uvedené služby osvobození od daně v závislosti na postavení osoby povinné k dani, aniž tyto služby splňovaly kritéria stanovená v judikatuře, která se týkají výkladu čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 a jsou připomenuta v bodech 39 až 45 tohoto stanoviska, nemůže představovat argument pro změnu výkladu těchto kritérií unijního práva. Z toho plyne, že v důsledku údajného nerovného zacházení nelze podmínky, které nejsou pojišťovacími podmínkami, zahrnout pod pojem „pojišťovací podmínka“ osvobozená od daně na základě tohoto ustanovení.

81. Mimoto s ohledem na judikaturu citovanou v bodě 77 tohoto stanoviska brání zásada daňové neutrality tomu, aby s poskytováním podobných služeb, které si tedy navzájem konkurují, bylo z hlediska DPH zacházeno odlišně. Na základě čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112 je přitom s podobnými službami, které spadají pod pojem „pojišťovací podmínka“ ve smyslu tohoto ustanovení, jak je definován v bodech 39 až 45 tohoto stanoviska, zacházeno stejně. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, by tato zásada daňové neutrality byla porušena, kdyby se na služby, které nesplňují kritéria tohoto pojmu, mohlo vztahovat osvobození od daně stanovené v tomto ustanovení.

82. Každopádně je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury není zásada daňové neutrality pravidlem primárního práva, které by mohlo podmínit platnost osvobození od daně uvedeného v článku 135 směrnice 2006/112. Tato zásada neumožňuje ani rozšířit působnost takového osvobození, není-li tak jednoznačně stanoveno(66). Zásada rovnosti ani zásada neutrality tedy neumožňují rozšířit působnost osvobození od daně stanoveného v čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112.

## V. Závěry

83. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžnou otázku položenou Court of Appeal [(England and Wales (Civil Division))] [odvolací soud (pro Anglii a Wales), (občanskoprávní oddělení) Spojené království] odpověděl následovně:

„Článek 13 část B písm. a) šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o

harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu – Společný systém daní z přidané hodnoty: jednotný základ daní a čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daní z přidané hodnoty musí být vykládány v tom smyslu, že na takové služby správy investic, jaké jsou dotčeny v povodním řízení, které jsou poskytovány třetí osobou, se nevztahuje osvobození od daní stanovené v těchto ustanoveních.“

1– Povodní jazyk: francouzština.

2– Šestá směrnice Rady ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu – Společný systém daní z přidané hodnoty: jednotný základ daní (Úř. věst. 1977, L 145, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 23).

3– Směrnice Rady ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daní z přidané hodnoty (Úř. věst. 2006, L 347, s. 1).

4– Úř. věst. 1973, L 228, s. 3; Zvl. vyd. 06/01, s. 14.

5– Úř. věst. 1984, L 339, s. 21; Zvl. vyd. 06/01, s. 109.

6– Úř. věst. 1979, L 63, s. 1.

7– Úř. věst. 2002, L 77, s. 11.

8– Úř. věst. 2002, L 345, s. 1; Zvl. vyd. 06/06, s. 3.

9– Úř. věst. 2009, L 335, s. 1.

10– Podle žalobky tato praxe přetrvávala až do 1. dubna 2019.

11– Předkládající soud upřesňuje, že před 1. lednem 2005 rozdílné zacházení s těmito službami podle toho, zda byly poskytnuty pojistitelem nebo jiným subjektem než pojistitelem, vyplývalo z vnitrostátních právních předpisů. V důsledku legislativní změny provedené k tomuto datu bylo zrušeno omezení uplatnění osvobození pojišťovacích činností od daní v závislosti na postavení poskytovatele, takže toto rozdílné zacházení již nebylo v souladu se zákonem. Nicméně po této změně vnitrostátní daňové orgány ve skutečnosti i nadále prováděly takové rozlišení.

12– Soudní dvůr v bodě 44 rozsudku ze dne 20. listopadu 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621), rozhodl, že výraz „související služby poskytované pojišťovacími makléři a pojišťovacími agenty“, obsažený v čl. 13 části B písm. a) šesté směrnice, se týká pouze plnění uskutečněných podnikateli, kteří jsou ve vztahu s pojistitelem i s pojištěným.

13– Viz zejména rozsudek ze dne 9. prosince 2015, Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801, bod 30 a citovaná judikatura).

14– Viz zejména rozsudek ze dne 28. října 2010, Axa UK (C-175/09, EU:C:2010:646, bod 25); rozsudek ze dne 17. ledna 2013, Woningstichting Maasdriel (C-543/11, EU:C:2013:20, bod 25); rozsudek ze dne 12. června 2014, Granton Advertising (C-461/12, EU:C:2014:1745, bod 25); rozsudek ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, bod 20); rozsudek ze dne 16. listopadu 2017, Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, body 39 a 45); rozsudek ze dne 25. července 2018, DPAS (C-5/17, EU:C:2018:592, bod 29), a rozsudek ze dne 19. prosince 2018, Mailat (C-17/18, EU:C:2018:1038, bod 37).

- 15— Rozsudek ze dne 10. dubna 2019, PSM „K“ (C-214/18, EU:C:2019:301, bod 43).
- 16— Rozsudek ze dne 4. května 2006, Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, bod 68), a rozsudek ze dne 7. března 2013, GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, bod 31).
- 17— V roce 2007 Komise předložila Radě návrh směrnice měnící směrnici 2006/112, který objasňoval zacházení s pojišťovacími a finančními službami [COM(2007)747 final]. Navrhovala mimo jiné vložení nového článku 135a, který by obsahoval definice. „Pojišťovací a zajišťovací činnost“ byla definována jako „závazek, kterým se osoba zavazuje, že za úplaty poskytne v případě materializace rizika jiné osobě náhradu škody nebo jiné pojistné plnění, jak je stanoveno v závazku“. Návrh nebyl Radou přijat a v roce 2016 byl vzat zpět.
- 18— Rozsudek ze dne 13. března 2014, ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, bod 61 a citovaná judikatura).
- 19— Rozsudek ze dne 25. února 1999, CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, bod 17); rozsudek ze dne 8. března 2001, Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140, bod 37); rozsudek ze dne 20. listopadu 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, bod 39); rozsudek ze dne 7. prosince 2006, Komise v. řecko (C-13/06, EU:C:2006:765, bod 10); rozsudek ze dne 22. října 2009, Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:647, bod 34); rozsudek ze dne 17. ledna 2013, BG Leasing (C-224/11, EU:C:2013:15, body 55 a 58); rozsudek ze dne 16. července 2015, Mapfre asistencia a Mapfre warranty (C-584/13, EU:C:2015:488, bod 28), a rozsudek ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, bod 22).
- 20— Rozsudek ze dne 25. února 1999, CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, bod 17); rozsudek ze dne 20. listopadu 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, bod 39), a rozsudek ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, bod 22).
- 21— Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Aspiro (C-40/15, EU:C:2015:850, bod 26).
- 22— Viz zejména rozsudek ze dne 16. července 2015, Mapfre asistencia a Mapfre warranty (C-584/13, EU:C:2015:488, bod 42). Soudní dvůr měl zejména v rozsudku ze dne 22. října 2009, Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:647), za to, že úplatné postoupení souboru smluv o životním zajištění není pojišťovací činností ve smyslu čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112, a nevztahuje se na něj tedy osvobození od daně stanovené v tomto ustanovení.
- 23— Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Aspiro (C-40/15, EU:C:2015:850, bod 26). Viz rovněž rozsudek ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, bod 29).
- 24— V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. listopadu 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, bod 43).
- 25— Rozsudek ze dne 8. března 2001, Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140), a rozsudek ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, bod 23).
- 26— Rozsudek ze dne 25. února 1999, CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, bod 22); rozsudek ze dne 20. listopadu 2003, Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, body 40 a 41); rozsudek ze dne 17. ledna 2013, BG Leasing (C-224/11, EU:C:2013:15, bod 59), a rozsudek ze dne 16. července 2015, Mapfre asistencia a Mapfre warranty (C-584/13, EU:C:2015:488, bod 30).
- 27— Soudní dvůr se v rozsudku ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172), zabýval tím, zda činnost spočívající v zajištění likvidace pojistných událostí jménem a na účet

pojišťovací společnosti může být považována za vykonávanou „pojišťovacími makléři a pojišťovacími agenty“ ve smyslu čl. 135 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/112.

28— V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. března 2016, Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, bod 35 a násl.).

29— Rozsudek ze dne 7. března 2013 (C-424/11, EU:C:2013:144).

30— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

31— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93, bod 18).

32— Rozsudek ze dne 8. března 2001 (C-240/99, EU:C:2001:140).

33— Rozsudek ze dne 8. března 2001 (C-240/99, EU:C:2001:140, bod 30).

34— Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:7, bod 50). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. V uvedeném stanovisku bylo odkazováno na šestou směrnici.

35— Rozsudek ze dne 4. září 2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 42).

36— Jedná se o životní pojištění, pojištění důchodu, doplňkové pojištění provozované životními pojišťovnami a pojištění existující v Irsku a ve Spojeném království, nazvané *permanent health insurance*. Je třeba poznamenat, že tato odvětví jsou v samotné směrnici kvalifikována jako „pojištění“.

37— Směrnice uvádí tontiny, operace umořování kapitálu založené na pojistných matematických výpočtech, správu skupinových penzijních fondů a operace prováděné pojišťovnami, které jsou uvedeny v kapitole 1 hlavy 4 knihy IV francouzského „code des assurances“ (pojišťovacího řádu).

38— Viz čl. 2 odst. 3 písm. b) a c) směrnice Solventnost II.

39— Viz čl. 2 odst. 2 směrnice 2002/83 a čl. 2 odst. 3 písm. b) bod iii) směrnice Solventnost II.

40— Rozsudek ze dne 1. března 2012 (C-166/11, EU:C:2012:119).

41— Viz zejména body 29 a 30 tohoto rozsudku.

42— Jedná se o následující jazyky: dánština, němčina, angličtina, francouzština, italština a nizozemština.

43— Článek 7 odst. 2 první směrnice o životním pojištění odkazuje na „forsikringsklasse“ v dánském jazyce a na „class of insurance“ v anglickém jazyce. Příloha této směrnice je nadepsána „Inddeling efter klasse“ v dánském jazyce a „Classes of Insurance“ v anglickém jazyce.

44— Článek 7 odst. 2 první směrnice o životním pojištění a její příloha totiž odkazují na „Einteilung nach Zweigen“ v německém jazyce, „Classification par branche“ ve francouzském jazyce, „Lassificazione per ramo“ v italském jazyce a „Indeling per branche“ v nizozemském jazyce.

45— Seznam „pojistných odvětví“ je zachován ve směrnících, které nahradily první směrnici o životním pojištění (viz příloha I bod VII směrnice 2002/83 a příloha II bod VII směrnice Solventnost II).

46— V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2006, ZVK (C-300/05, EU:C:2006:735,

bod 16 a citovaná judikatura); rozsudek ze dne 24. října 2013, Haasová (C-22/12, EU:C:2013:692, bod 48), a rozsudek ze dne 24. října 2013, Drozdovs (C-277/12, EU:C:2013:685, bod 39).

47— V právních předpisech, které nahrazují první směrnici o životním pojištění, je uvedeno: „pokud jsou na smluvním základě a pokud podléhají doзору správních orgánů odpovědných za dozor nad soukromým pojištěním“ (čl. 2 odst. 2 směrnice 2002/83), a „pokud jsou na smluvním základě a pokud podléhají dohledu orgánů odpovědných za dohled nad soukromým pojištěním“ [čl. 2 odst. 3 písm. b) směrnice Solventnost II].

48— Stanovisko generálního advokáta M. Poiarese Madura ve věci Arthur Andersen (C-472/03, EU:C:2005:8, bod 13).

49— Stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:300, bod 25).

50— Stanovisko generálního advokáta M. Poiarese Madura přednesené dne 12. června 2005 ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 3. března 2005, Arthur Andersen (C-472/03, EU:C:2005:135, bod 13), a stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:300, bod 25).

51— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93, bod 23).

52— Stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Aspiro (C-40/15, EU:C:2015:850, bod 39).

53— Stanovisko generálního advokáta N. Fennellyho ve věci CPP (C-349/96, EU:C:1998:281, bod 26).

54— Jak totiž Komise vysvětluje v bodě 30 svého vyjádření, pojistné placené pojištěncem tvoří dvě části: zaprvé odměna za službu poskytovanou pojistitelem a zadruhé příspěvek do kapitálových rezerv, které jsou dále investovány a používány ke krytí rizik, pokud nastanou; tento příspěvek však není vyplácen jako protiplnění za službu, a nemůže tedy podléhat DPH. Komise připouští, že celková částka zaplaceného pojistného může být analyzována a rozdělena podle obou uvedených složek, ale obecně tak lze učinit až následně. Zdanitelná část tedy nemůže být určena předem pro každou platbu pojistného, což je nezbytné pro současný režim DPH.

55— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93, bod 18).

56— Rozsudek ze dne 8. března 2001 (C-240/99, EU:C:2001:140, bod 30).

57— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

58— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

59— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

60— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

61— Rozsudek ze dne 8. března 2001 (C-240/99, EU:C:2001:140).

62— Rozsudek ze dne 25. února 1999 (C-349/96, EU:C:1999:93).

63— Rozsudek ze dne 8. března 2001 (C-240/99, EU:C:2001:140).

64— Viz zejména rozsudek ze dne 15. listopadu 2012, Zimmermann (C-174/11, EU:C:2012:716, bod 48 a citovaná judikatura).

65— V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. října 2009, NCC Construction Danmark (C-174/08, EU:C:2009:669, bod 44).

66— V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. července 2012, Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, bod 45).